

Силабус курсу

Виявлення та обробка аномальних даних

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Спеціальність 122 «Комп'ютерні науки»

Освітньо-професійна програма: «Штучний інтелект»

Рік навчання: III, Семестр: VI

Кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

к.фіз.-мат.н., доцент Андрій Алілуйко

Контактна інформація

aliluyko82@gmail.com, +38 0972784899

Опис дисципліни

Мета викладання даної дисципліни – сформувати систему знань студентів в області виявлення та опрацювання аномалій в наборах даних великих об'ємів. В дисципліні основний акцент робиться на розумінні вибору та застосування окремих моделей виявлення аномалій залежно від особливостей наборів даних та їх аномалій.

В дисципліні основна увага приділяється задачам виявлення аномалій із використанням різних алгоритмів.

Структура курсу

Години (лек./прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/-	1. Вступ в виявлення аномальних даних	Розуміти поняттям аномалій та їх видів. Знати основні статистики та математичні поняття для виявлення та опрацювання аномальних даних. Класифікувати методи дослідження аномалій даних та їх опрацювання	Питання
2/2	2. Ймовірнісні та геометричні методи виявлення аномалій	Володіти статистичними та імовірнісними методами виявлення аномалій. Здійснювати аналіз екстремальних значень. Застосовувати методи виявлення аномалії на основі кута та глибинні техніки виявлення аномалій	Питання, лабораторна робота
4/2	3. Виявлення аномалій в часових рядах	Вміти виявляти аномалії часових рядів. Здійснювати статистичне управління процесом для виявлення аномалій. Застосовувати авторегресійні моделі при аналізі аномалій	Питання, лабораторна робота
4/2	4. Лінійні методи для виявлення аномалій	Вміти застосовувати лінійну регресію, метод головних компонент (PCA), метод однокласових опорних векторів (one-class SVMs) для виявлення аномалій	Питання, лабораторна робота
4/2	5. Виявлення аномалій методами на основі близькості	Володіти теоретичними знаннями про методи близькості даних. Вміти застосовувати метод k-найближчих	Питання, лабораторна робота

		сусідів (KNN), метод кластеризації k-середніх, метод локального коефіцієнта викиду (LOF) при виявленні аномалій	
4/2	6. Виявлення аномалій в даних великої розмірності	Розуміти проблеми виявлення аномалій за допомогою даних великої розмірності. Володіти методом ізольований ліс (Isolation Forest) та методом підпростору з пакетуванням ознак для виявлення аномалій у багатовимірних наборах даних	Питання, лабораторна робота
4/2	7. Контрольовані методи виявлення аномалій	Вміти здійснювати контрольоване виявлення аномалій методами економічного навчання та адаптивної повторна вибірки	Питання, лабораторна робота
2/2	8. Оцінка методів виявлення аномалій	Вміти здійснювати метричний аналіз методів виявлення аномалій. Здійснювати аналіз виявлених аномалій різних типів даних	Питання, лабораторна робота
2/-	9. Глибинне навчання для виявлення аномалій	Розуміти архітектуру автокодувальника. Знати принципи роботи автокодувальника для аналізу аномалій	Питання

Літературні джерела

1. Ane Blázquez-García, Angel Conde, Usue Mori, and Jose A Lozano. A review on outlier/anomaly detection in time series data. *ACM Computing Surveys (CSUR)* 54, 2021. 3. P. 1–33.
2. Anomaly Detection. Intel course – URL: <https://www.intel.com/content/www/us/en/developer/learn/course-anomaly-detection.html>
3. Charu C. Aggarwal, *Outlier Analysis*, Second Edition, Springer International Publishing AG 2017. P. 465.
4. Julien Lesouple, Cédric Baudoin, Marc Spigai, Jean-Yves Tourneret. Generalized isolation forest for anomaly detection. *Pattern Recognition Letters*. 2021. Vol. 149. P. 109-119.
5. Mohammad Braei and Sebastian Wagner. Anomaly detection in univariate time-series: A survey on the state-of-the-art. arXiv preprint arXiv:2004.00433, 2020.
6. Paul Boniol, Michele Linardi, Federico Roncallo, Themis Palpanas, Mohammed Meftah, and Emmanuel Remy. Unsupervised and scalable subsequence anomaly detection in large data series. *The VLDB Journal*. 2021. 30, 6, P. 909–931.
7. Raghavendra Chalapathy and Sanjay Chawla. Deep learning for anomaly detection: A survey. arXiv preprint arXiv:1901.03407, 2019.
8. Xiaodan Xu, Huawen Liu, and Minghai Yao. Recent Progress of Anomaly Detection, *Hindawi Complexity*. 2019. Article ID 2686378, 11 pages – URL: <https://doi.org/10.1155/2019/2686378>
9. Гавриленко С.Ю., Зозуля В.Д. Дослідження методів виявлення аномалій на етапі попередньої обробки даних. *Системи управління, навігації та зв'язку*. 2022. Вип. 1 (67). с. 52-56.
10. Завгородній В.В. Завгородня Г.А. Валявська Н.О. Герасименко О.О. Калюжний О.В. Степовий А.В. Пошук аномалій у даних за допомогою машинного навчання. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Технічні науки. 2022. Т. 33 (72). № 3 с. 39-43.

Політика оцінювання

Для заліку

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Разом (%)
30%	40%	30%	100
Виконання та захист лабораторних робіт (4 роботи по 10 балів) – макс. 40 балів Модульна контрольна робота – макс. 60 балів	Виконання та захист лабораторних робіт (3 роботи по 10 балів) – макс. 30 балів Модульна контрольна робота – макс. 70 балів	Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів Виконання та захист КПІЗ – макс. 80 балів	100

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)